

Sygn. akt III Cz 1656/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Braziewicz

Sędziowie Sądu Okręgowego: Henryk Brzyżkiewicz

Andrzej Dyrda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 czerwca 2020 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa Gminy R.

przeciwko (...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w R., J. G. (1), J. D.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej J. D.

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 5 września 2019 r., sygn. akt II C 1383/18

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie poprzez jego uchYLENIE w stosunku do pozwanej J. D. (D.).

SSO Andrzej Dyrda SSO Barbara Braziewicz SSO Henryk Brzyżkiewicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 5 września 2019r. Sąd Rejonowy odrzucił pozew wniesiony przez Gminę R. przeciw (...) sp. z o.o. w likwidacji (pkt 1) i zawiesił postępowanie z powództwa Gminy R. przeciwko J. G. (1) i J. D. na zasadzie art. 177 §1 pkt.3 k.p.c. (pkt 2). W uzasadnieniu wskazał, że powódka wniosła o zasądzenie od (...) spółka z o.o. w likwidacji w R. oraz J. G. (1) i J. D. solidarnie 30.832.49zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 30 października 2018r. oraz kosztami procesu. Powódka 5 marca 2015r. zawarła umowę z (...) sp. z o.o. w R. o wsparcie realizacji zadania publicznego „Koszykówka kobiet w R.”. W ramach umowy strona powodowa zobowiązała się do przekazania na realizację tego zadania dotacji 310.000zł. 15 maja 2017r. zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie określenia dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 23.885.49zł. Obowiązek wykonania tej umowy był zabezpieczony wekslem in blanco wystawionym przez pozwanego (...) spółkę z o.o. w likwidacji w' R. i poręczony przez pozwanych J. G. (1) i J. D.. Powódka wypełniła weksel na kwotę 30.832.49zł. co stanowiło kwotę dotacji do zwrotu wraz z odsetkami. Kwota dotacji, która podlegała zwrotowi wynikała z decyzji Prezydenta Miasta R. z 9 kwietnia 2018r. wydanej na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W toku postępowania powódka wyjaśniła, że weksel zabezpieczał tylko roszczenie o zwrot dotacji z powodu jej nienależytego wykonania. Weksel in blanco tylko w tym zakresie zabezpieczał należyte wykonanie umowy o wsparcie realizacji tego zadania publicznego. Powódka przyznała, że decyzja o zwrocie dotacji jest tytułem wykonawczym w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a weksel jest podstawą do dochodzenia roszczeń w sądowym postępowaniu egzekucyjnym i mogą powstać dwa tytuły wykonawcze. W odpowiedzi na pozew pozwani wniesli o oddalenie powództwa z uwagi na to, że weksel był nieważny, bo nie wskazywał osoby wystawcy. Nie

zawierał oznaczenia podmiotu, który zaciągał zobowiązanie, a tylko podpisy dwóch osób, które działały w charakterze członków zarządu niedookreślonego podmiotu. Ponadto Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach uchylił decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego, która utrzymywała w mocy decyzję Prezydenta Miasta R. o zwrocie dotacji z 9 kwietnia 2018r., a następnie Samorządowe Kolegium Odwoławcze uchyliło tę decyzję Prezydenta Miasta R., zatem podstaw-a wypełnienia weksla in blanco odpadła, bo przestało istnieć jakiegokolwiek zobowiązanie zwrotu dotacji. W odpowiedzi powódka ograniczyła żądanie pozwu do kwoty

25.000,47zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 30 października 2018r.. powołując się na nową nieostateczną decyzję Prezydenta Miasta R. z 21 maja 2019r. o zwrocie dotacji z tej umowy o wsparcie (...) sp. z o.o.. Podniosła, że Samorządowe Kolegium Odwoławcze uchyliło decyzję nakazując ponowne wyliczenie kwoty dotacji do zwrotu i udokumentowanie tej kwoty, nie zaprzeczając zasadności zwrotu części dotacji przez (...) sp. z o.o. w R.. Tę decyzję SKO zaskarżyła spółka. Decyzja jest nieostateczna.

W tych warunkach przywołał Sąd Rejonowy art. 252 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 276 ustawy o finansach Publicznych i art. 104 §1 k.p.c. Argumentował Sąd, że zgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji mógł skontrolować Prezydent Miasta R. w ramach kontroli wykorzystania środków publicznych. Mógł też stwierdzić obowiązek jej zwrotu i to w' drodze decyzji. Wskazał dalej na art. 3 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Uznał w konsekwencji, że drogą właściwą do ustalenia obowiązku zwrotu dotacji i zakresu w jakim ta dotacja podlegała zwrotowi była droga postępowania administracyjnego na zasadzie ustawy o finansach Publicznych. Argumentował, że strony przeszły do stosunku łączącego Gminę R. z (...)

(...) sp. z o.o. w R., a ten stosunek podlegał badaniu w trybie administracyjnym i Sąd nie jest władny do oceny, czy dotacja była wykorzystana celowo. Wydanie wyroku na podstawie wypełnionego weksla spowodowałoby istnienia dwóch tytułów wykonawczych dotyczących tego samego stosunku zobowiązaniowego, bo powódka przyznała na rozprawie, że weksel in blanco, zgodnie z deklaracją był wystawiony tylko i wyłącznie dla zabezpieczenia zwrotu dotacji niewłaściwie wykorzystanej. Poza tym nie było podstaw do zawieszenia postępowania tylko po to, by decyzja stała się ostateczna, bo Sąd, związany ostateczną decyzją o obowiązku zwrotu dotacji, musiałby wydać wyrok o treści tożsamej /. decyzją, co powodowałoby istnienie dwóch tytułów wykonawczych. W punkcie 1 orzeczono zatem na podstawie art. 199§1 pkt 1 k.p.c. Jako drugi argument niedopuszczalności drogi sądowej wskazał Sąd, że wystawcami były osoby fizyczne: J. G. (1) i J. D., a nie podmiot zobowiązany na podstawie umowy o wsparciu projektu. Nic był wystawcą (...) sp. z o.o. w R.. Nigdzie nie wpisano nazwy podmiotu, w imieniu którego działali J. G. (1) i J. D., a mogli być w tym czasie członkami zarządu różnych podmiotów. Na wekslu istnieją także ich podpisy jako poręczycieli zobowiązania wekslowego. Dołączono także deklarację wekslową, z której wynikało, że poręczają ewentualny dług spółki z tytułu zwrotu dotacji. Dlatego ich zobowiązanie podlega badaniu w zakresie ustawy Prawo wekslowe, ale jest zależne od tego, czy (...), za którego obowiązki poręczyli, będzie zobowiązany do zwrotu dotacji. Do momentu, aż. decyzja Prezydenta Miasta R. z 21 maja 2019r. stanie się ostateczna nie można stwierdzić, że pozwani J. G. (2) i J. D. są zobowiązani, a wyrok byłby przedwczesny. Jako, że decyzja została uchylona w toku postępowania sądowego zasadne było zawieszenie postępowania na zasadzie art. 177§1 pkt 3 k.p.c.

Orzeczenie w punkcie 2 zaskarżyła pozwana J. D.. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania art. 177§ 1 pkt 3 k.p.c. poprzez jego zastosowanie, w efekcie zawieszenie postępowania, w sytuacji gdy ewentualna decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. nie będzie miała znaczenia dla toczącego się postępowania, bowiem roszczenie powódki jest bezprzedmiotowe, a to przez wzgląd na okoliczności, że: pozwani jako poręczyciele J. G. (1) i J. D. nie dokonali skutecznego poręczenia, bowiem weksel, który ma być traktowany jako podpisany przez nich jako wystawców nie może być ważny, bowiem te same podmioty podpisały weksel jako poręczyciele, a ponadto jak zauważył Sąd Rejonowy w Rybniku w postanowieniu z 3 października 2019 r. wydanym w niniejszej sprawie „nic istnieje oddzielny podmiot Miasto R., ponieważ zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym Miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie", co sprawia że zarówno weksel jak i ewentualne poręczenie zostały dokonane względem nieistniejącego podmiotu ergo nic wywierają skutku prawnego.

We wnioskach żaląca wniosła o uchylenie pkt 2 zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym zgodnie z normami przepisanyymi.

W uzasadnieniu żaląca podniosła, że w realiach sprawy jedynym podmiotem odpowiedzialnym za zrealizowanie dotacji była pozwana spółka, która jednak odpowiada na zasadach przewidzianych w postępowaniu administracyjnym, przez co względem niej droga sądowa jest niedopuszczalna. Pozostali pozwani nie dokonali skutecznego poręczenia za dług przez co niezależnie od wyniku postępowania administracyjnego ich odpowiedzialność nie powstaje. Ponadto weksel jak i ewentualne poręczenie zostały dokonane względem nieistniejącego podmiotu Miasta R..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na regulacji art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. odrzucając pozew w punkcie 1 zaskarżanego postanowienia wobec (...) sp. z o.o. w likwidacji, z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej. Konsekwencją tego było w jego punkcie 2 zawieszenie postępowania przeciwko pozwanym J. G. (1) i J. D. na zasadzie art. 177§ 1 pkt 3 k.p.c. W ocenie Sądu Okręgowego, rozstrzygnięcie w punkcie 2 zaskarżonego postanowienia jest wadliwe.

We wniesionym pozwie powódka wniosła o wydanie w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty na podstawie załączonego weksla i zobowiązanie tym nakazem solidarnie pozwanych (...) sp. z o.o. w likwidacji. J. G. (1) i J. D. do zapłaty kwoty 30 832,49zł z odsetkami i kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że weksel zabezpieczał wykonanie obowiązków wynikających z umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego zawartej przez stronę powodową z Basket (...) sp. z o.o. w R. dnia 5 marca 2015r. oraz że w ramach tej umowy strona powodowa przekazała na realizację tego zadania publicznego dotację celową, która została wykorzystana częściowo niezgodnie z przeznaczeniem. 9 kwietnia 2018r. wydana została decyzja, którą określono wysokość dotacji celowej do zwrotu jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w kwocie 23.885,49zł z naliczonymi odsetkami. X uwagi na fakt, że zabezpieczeniem wykonania obowiązków wynikających z umowy powyższej był weksel in blanco poręczony przez członków zarządu (...) sp. z o.o. w R. powód wypełnił weksel 3 października 2018r. i przedstawił do wykupu 4 października 2018 r. Uprawnienie do wypełnienia weksla w zakresie daty jego wykupu, kwoty i miejsca płatności wynikało z deklaracji wekslowej do weksla in blanco, jaką pozwani złożyli wraz z wekslem. Kwota na jaką wypełniono weksel obejmowała kwotę dotacji celowej do zwrotu jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem wraz z wyliczonymi odsetkami.

Zabezpieczone wekslem zobowiązanie ma charakter publicznoprawny, co jednak nie może prowadzić do wniosku o niedopuszczalności drogi sądowej w niniejszej sprawie.

Z uwagi na argumentację przedstawioną w motywach sprawy III Cz 1623/19 w ocenie Sądu Okręgowego doszło do naruszenia przez Sąd Rejonowy regulacji art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 1 k.p.c. i art. 2 § 3 k.p.c. przez przyjęcie, że nic przysługuje droga sądowa w sprawie o zapłatę kwoty z weksla stanowiącego zabezpieczenie zwrotu kwoty dotacji celowej jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, a dochodzonej w związku z wykonaniem umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego. X uwagi na powyższe nie było podstaw do zawieszenia postępowania przeciwko pozwanym J. G. (1) i J. D. na zasadzie art. 177§ 1 pkt 3 k.p.c. celem zakończenia postępowania administracyjnego dotyczącego powyższej umowy i wydania decyzji ustalającej ostateczną wysokość zwracanej dotacji.

Ponadto należy podnieść, że w motywach postanowienia odnoszących się do punktu 2 Sąd meriti wskazał, że wystawcami weksla były osoby fizyczne J. G. (1) i J. D., a nie (...) sp. z o.o. w R.. Równocześnie dodając, że na wekslu widnieją ich podpisy jako poręczycieli.

Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, że w rozpoznawanej sprawie, przechodząc do oceny przesłanek materialnych, powinien ustalić przede wszystkim w jakim charakterze weksel podpisali pozwani J. G. (1) i J. D., a zatem czy jako reprezentanci wystawcy, czy też jako poręczyciele i czy doszło ostatecznie do ważnego wystawienia weksla.

Konsekwencją zasady samodzielności podpisów na wekslu i materialnej niezależności zobowiązań jakie z nich wypływają w stosunku do poręczycieli jest to, że ich zobowiązanie jest ważne, chociażby zobowiązanie za które poręczają, było nieważne z jakiegokolwiek

przyczyny, z wyjątkiem wady formalnej. Przepisy prawa wekslowego określają wymogi formalne jakim winien odpowiadać weksel, istotne jest to czy ostatecznie dokument ten spełniać będzie wymogi formalne pozwalające zakwalifikować go jako weksel oraz czy jego treści odpowiadają stosowne oświadczenia woli (zob. S.N. C.III 138/34z 2.05. 1936r R.P.K. 1936,151 i wyrok SA w Gdańsku z 10 marca 1994r. IACr (...)). Zatem odpowiedzialność poręczyciela wekslowego nie jest uzależniona od tego, czy z materialnego punktu widzenia istniało ważne zobowiązanie dłużnika głównego. Jeżeli zobowiązanie to było nieważne, to nic uchybia to ważności zobowiązania poręczyciela albowiem zobowiązanie poręczyciela ma w istocie być samodzielny. Przy czym poręczyciel jednak nie poniesie odpowiedzialności, gdy weksel nie będzie spełniać wymogów formalnych, albowiem wskutek wady formalnej nie powstaje zobowiązanie osoby, za którą zostało udzielone poręczenie i tak np. poręczyciel nie odpowiada, jeżeli udzielił poręczenia za wystawcę, którego zobowiązanie było nieważne, ponieważ ten podpisał się tylko imieniem lub jego podpis z innej przyczyny był nieważny .

Należy dodatkowo zauważyć, że aval jest instytucją służącą zabezpieczeniu zapłaty długu wekslowego i zabezpiecza tylko zobowiązanie wekslowe (art. 30 Prawo wekslowe), a nie wierzytelność ze stosunku podstawowego stanowiącą podstawę wystawienia weksla. Zgodnie z art. 32 ustawy Prawo wekslowe poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2015 r., sygn. akt V CSK 713/14). Ponadto Sąd Najwyższy podkreślił, że zobowiązanie poręczyciela nie jest pochodne, ani subsydiarne w stosunku do zobowiązania poręczonego. Poręczyciel zaciąga wobec remitenta własne zobowiązanie. W takich okolicznościach brak jest argumentów przemawiających za niedopuszczalnością drogi sądowej dla dochodzenia zapłaty z weksla przeciwko avalsicie, względnie przeciwko wystawcy weksla. Dlatego istotne znaczenie ma to w jakim charakterze występowała podpisując weksel pozwana J. D., co winien ustalić Sąd Rejonowy.

Z tych samych względów nie ma podstaw do zawieszenia postępowania wobec pozwanej J. D.. Z art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. wynika, że sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej. W toku sprawy sąd może zatem zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji administracyjnej. Przesłanka ta występuje tylko wtedy, jeżeli treść decyzji stanowi konieczny element podstawy rozstrzygnięcia merytorycznego bądź formalnego sprawy cywilnej. Oceniając znaczenie uregulowania przyjętego w art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., należy wskazać, że rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej, jeżeli jej treść stanowi konieczny element podstawy' rozstrzygnięcia merytorycznego lub formalnego sprawy cywilnej. W ustalonych okolicznościach sprawy, nie można dopatrzeć się takiego związku między decyzją, która zostanie wydana w postępowaniu administracyjnym, a postępowaniem sądowym, w którym powódka dochodzi roszczenia ze stosunku wekslowego, który jak wyjaśniono jest odrębnym roszczeniem (stosunkiem prawnym).

Wbrew żądaniu żalącej Sąd Okręgowy nie przyznał jej od powódki zwrotu kosztów niniejszego incydentalnego postępowania zażaleniowego. Orzeczenie o tych kosztach zależy bowiem od ostatecznego wyniku sprawy, powinno więc być zawarte w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji wydanym przez Sąd Rejonowy w oparciu o art. 1(8)§ 1 k.p.c. (zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 9 października 1967 r. II CZ 54/67 OSNCP 1968/3 poz. 56).

Reasumując, postanowiono jak w sentencji postanowienia na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Andrzej Dyrda SSO Barbara Braziewicz SSO Henryk Brzykiewicz